

Journal of Analytic Divinity
International Refereed Journal
Cilt/Vol: 2, Sayı/Issue: 3, 2018, ss/pp.87-98.
Geliş tarihi: Haziran 2018
Kabul tarihi: Aralık 2018

ISSN:2602-3792

ANKARA-TURKEY.
This article was checked by iThenticate.

Analytic Divinity Center
www.andcenter.org

İSMAİL YAŞA’NIN ARABİC 21 İNTERNET GAZETESİNDEKİ 15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİ İLE İLGİLİ KÖŞE YAZILARININ İÇERİK ANALİZİ

Ayla SUNAR*

ÖZET

15 Temmuz 2016’da Türkiye’de yaşanan darbe girişimi başta ülke geneli olmak üzere uluslararası camiada geniş yankı buldu. Olayın faili olan FETÖ terör örgütü ülkede birçok kaosu oluşumuna imza atmış ve ülkenin seçimle gelen cumhurbaşkanına, dolayısıyla yönetime kast etmiş, ele geçirmeye çalışmıştır. Ne var ki milletin sokaklara dökülüp, milli iradeye sahip çıkması sonucu bu girişim başarısız olmuştur. Bu çalışmada, 15 Temmuz darbe girişiminin Arap medyasında yer alışının içerik analizi yapılmaya çalışılacaktır. Çalışma yöntemi nitel bir desen olmakla birlikte, çalışmada Suudi Arabistan ve Türkiye’nin siyasal ve kültürel farklılıkları dikkate alınarak kişi ve kurumlar seçilmiştir. Çalışmada ülkenin önemli gazete yazarı İsmail Yaşa’nın Arabic21 internet sitesindeki konu ile alakalı tespit ettiğimiz yazılarının içerik analizleri yapılarak Arap medyasının 15 Temmuz darbe girişimine karşı verdikleri refleksler anlaşılmasına çalışılmıştır. Çalışmada resmi ve yarı resmi gazetelerin “tiyatro” vb. söylemlerle FETÖ terör örgütünün kalkıştığı darbeyi küçümsedikleri görülmektedir.

Anahtar Kelimeler:15 Temmuz, Darbe, FETÖ, Arap Medyası, İsmail Yaşa

*Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Arap Dili Belagati Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi. El-mek: sunarayla@gmail.com

CONTENT ANALYSIS OF ISMAIL YASA'S COLUMNS IN ARABIC 21 INTERNET NEWSPAPER ABOUT THE 15TH JULY COUP ATTEMPT

ABSTRACT

It has been observed that events that took place during the 15th July 2016 ineffective coup attempt have widely been presented in the international media as well as in the Turkish media. FETO terrorist organization, which is the perpetrator of their effective coup attempt, has caused many chaos in the country and tried to over throw the elected president, hence tried to take over the country management. However, this coup attempt has failed, as a result of the citizen's great efforts and supplying the National will. The objective of this study is about a content analysis of the 15th July coup attempt in the Arab media. A qualitative study method was adopted and Saudi Arabia and Turkey's political and cultural differences are taken into account in the selection of persons and institutions. Within the scope of this study, the content analysis of the articles that have determined on the Arabic 21 website of Ismail Yasa, the famed newspaper writer of the country, was made to understand how the events of 15th July are reflected in the Arab media. In the researches, it is seen that official and semi-official newspapers underestimated the coup attempt by the FETO terrorist organization with "theatre" and similar discourses.

Keywords: 15th July, Coup Attempt, FETO Terrorist Organization, Arab Media, İsmail Yaşa

GİRİŞ

Darbe kelimesi; bir ülkede baskı kurarak, zor kullanarak veya demokratik yollardan yararlanarak hükümeti istifa ettirme veya rejimi değiştirecek biçimde yönetimi devirme işi (TDK, 2006) olarak tanımlanır. Türkiye özelinde bir darbe tanımı yapacak olursak, şu tanım yerinde olacaktır; seçimle gelmiş meşru yönetimin, askeri emir-komuta zinciri ile ya da bir grup askeri yapılanmanın yönetime karşı ayaklanması sonucu, ülke yönetimini ele geçirmeye çalışmasıdır.

Türkiye, bugüne kadar birçok darbe girişimine maruz kalmış bir ülkedir. Ancak 'dini bir cemaat' tarafından askeri emir-komuta zinciri takip edilerek, 15 Temmuz 2016 günü akşam saat 22.00 civarında

havada helikopterler ve f16 uçakların sesleriyle başlayıp, o günün gecesinden sabahın erken saatlerine kadar devam eden bir darbe girişimine daha şahit oldu. Ancak milletin sokaklara inerek milli iradeye sahip çıkması sonucu bu girişim engellenmiş oldu. Türkiye’de 15 Temmuz darbe girişiminin hemen ardından sokaklara dökülen insanlar, caddeleri ve meydanları hemen terk etmediler. Hemen hemen tüm meydanlarda, başarısız olan darbe girişiminin ateşini tamamen söndürmek için demokrasi nöbetini tutmaya devam ettiler. Bu nöbetler, muhalefet partilerinin de katıldığı çok geniş kesimlerin bir araya geldiği İstanbul Yenikapı meydanındaki tarihi “Demokrasi ve Şehitler Mitingi” ile nihayetlenildi (Güngör ve Hacibekiroğlu,2017: 251).

Türkiye, yaşadıkları ile ilgili olarak kendisini hem Batı dünyasına hem de Arap dünyasına doğru ifade edebilmesi için pek çok şey yapmalıdır. Kanaatimizce ülkemiz dış dünyada çok da anlaşılammıştır. Türkiye’nin 15 Temmuz’la ilgili gerçekleri, olayın arka planını dünya kamuoyuna anlatabilmesinin yollarından biri de kaçınılmaz olarak “medya”dır. Medya manipülasyonlarının ne kadar etkili olduğunu anlamak için Turan Kışlakçı’nın şu ifadelerine yer vermek uygun olacaktır; “Son birkaç asırdır toplumların vazgeçilmez bir unsuru olan medya, küreselleşme süreciyle birlikte kamuoyunu yönlendiren çok önemli bir güç haline geldi. Medyanın, kamuoyunu ikna gücünden yararlanmak isteyen küresel güçler, şirketler ve iktidarlar, bazen medyayı bir silah gibi kullanıp, barbarca tüm gerçekleri manipüle etmekte. Yönlendirme, etki altına alma gibi daha çok zihinsel faaliyetleri açıklamada kullanılan bir kavram olan manipülasyon, asrımızın belki de en büyük sorunlarından biri. Medya manipülasyonlarının dünyada en çok yaşandığı yerlerden biri de Arap coğrafyası. CNN ve BBC gibi batılı yayın organları, kritik dönemlerde profesyonel bir şekilde başka ülkeler ile ilgili haberleri manipüle ederken, Arap medyası, halkları ile dalga geçmesine çok ilginç haberlere imza attı. Arap Baharı sonrası, Arap halkları ve medyası ikiye ayrılmış durumda. Devrimciler ve karşı devrimciler. Arap Baharı yanlıları devrimci, Arap Baharı karşıtı olanlar ise karşı devrimci olarak tanımlanmakta. Medya ayağında, devrimcileri el-Cezire kanalı, karşı devrimcileri ise el-Arabiya ve SyknewsArabia temsil ediyor.(Kışlakçı, 2016:34)

Türkiye’nin öncelikle Arap dünyasında, genel olarak da dünya kamuoyunda doğru anlaşılabilmesi için uğraşan yazarlardan biri de “İsmail Yaşa”dır. Yazar, 1971’de Konya’da dünyaya gelmiş. 1998’de Suudi Arabistan İslam Üniversitesi Hadis Fakültesi’nden mezun olmuştur. Toplam 19 yıla yakın kaldığı Suudi Arabistan’dan 2014’ün sonunda Türkiye’ye kesin dönüş yapmış ve Diriliş Postası gazetesinde köşe yazarı olarak çalışmaktadır. Katar “El Arab” gazetesi, “Arabic

21” ve “Ahbar-u Türkiye” internet sitelerinde ise Türkiye ile ilgili Arapça köşe yazıları yazmaktadır.

Yaşa'nın Arabic21 adlı internet haber sitesinde 15 Temmuz başarısız darbe girişimi sonrası yazdığı birçok yazısı bulunmaktadır. Bu makalede yazarın Arabic21 sitesinde yazılan yedi makalesi üzerinde durulmuştur¹

Bu çalışmanın amacı: 15 Temmuz darbe girişiminin Suudi Arabistan medyasında ele alınış tarzı ve nasıl sunulduğu sorusunu içerik analizi uygulamasına dayalı olarak yanıtlamaktır.

Bu amaca bağlı olarak; “15 Temmuz darbe girişimi”, Suudi Arabistan'ın siyasi yaklaşımları esas alarak medyada nasıl yer aldı? İsmail Yaşa'nın köşe yazılarının taşıdığı mesajların siyasi tonu neydi? Köşe yazılarında ima edilen ilişki ve temalar nelerdir? Ve mesaj verilirken kullanılan dil ve anlatımı etkileyen unsurları ele almak çalışmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır.

Gülen Cemaati Dini mi, Dünyevi mi Bir Cemaattir?

Türkiye’de 15 Temmuz’ dan beri televizyon programlarında ve sosyal medyada ‘dini cemaat’ kavramı ile alakalı pek çok mesele tartışılmıştır. FETÖ’nün safiyane bir şekilde öğrencilere burs, barınak, iş ve hatta evlilik gibi imkânları sunması onu diğer dini cemaatlerden farklı kılıyordu. Vatandaşlar, cemaatin Türkiye içinde, Orta Asya’da, Afrika’da ve başka yerlerde İslami faaliyetler gerçekleştirdiğini zannederek onlara cömertçe bağışlarda bulundular. Anne babalar çocuklarını Gülen cemaatine bağlı okullara ve eğitim kurumlarına vermekte bir sakınca görmediler.

Yaşa’ya göre bu yapılanmanın tek isteği gelen öğrencinin iradesini, özgürlüğünü cemaatin lideri Fetullah Gülen’e teslim etmesi ve onun emirlerini yerine getirmesidir. “Sorgulama! İtaat et” sloganı bu oluşumun olmazsa olmazıdır. Fakat cemaat, hükümetle çetin bir çatışmaya girmesinden ve halk iradesine karşı kanlı bir savaş başlatmasından sonra parılığını kaybetmeye başladı. Cemaate mensup darbeci subayların onlarca sivil, askeri, polisi öldürdükleri başarısız darbe girişiminden sonra, bu kişilerin çoğu cemaatle hiçbir

¹ Bunlar tarihleri açısından sistematik bir şekilde sıralandığında şöyle belirtilebilir: (i). “Gülen Grubu Dini Mi Dünyevi Mi Bir Cemaattir?”, “Kemalistler Zaferi Kendilerine Mâl Etmeye Çalışıyorlar”, “Türk Toplumuna Ve Saflaşma İddiaları”, “Gülen Cemaati ve Evrakları Karıştırma Çabası”, “Gülenin ABD Gazetesindeki Şifreli Mesajları”, “ABD’li Bir Generalin Ve İngiliz Büyükelçisinin Etkileyici İtirafı”, “Suudi Âlimlerin Ve Paralel Yapı Üyelerinin Tutuklanması Arasındaki Farklar”.

bağlantılarının olmadığını söylediler. Çünkü cemaat artık onların çıkarlarına ve isteklerine hizmet etmiyordu. Yazara göre, “aslında çoğunun cemaatle bağlantısı da dini ve fikri bir bağlantı değildi. Onlar cemaate, tefsir, hadis, fıkıh vs. dersleri almak için katılmadılar. Asıl amaçları, yanlarında yer alarak nüfuzlarından faydalanıp, dünyevi çıkarlar elde etmektir” (Yaşa, 2016) diyerek FETÖ'nün dini bir gruptan ziyade dünyevi, çıkarıcı ve siyasi bir yapılanma olduğu tezini savunmaktadır. Ayrıca Türkiye’de yer alan diğer cemaatlerin ve toplumdaki rollerinin tüm yönleriyle incelenmesi, buna bağlı olarak, her daim gözetim altında tutulmasının önemli olduğunu vurgulamıştır.

Bazı Kemalistlerin Zaferi Üstlenmeleri

Gülen cemaatinin gizli örgütü olan paralel yapıya mensup subaylardan oluşan bir grubun gerçekleştirdiği darbe girişimi başarısız oldu ancak, darbeyi başarısız hale getirenlerin kim olduğu konusundaki tartışmalar hala devam etmektedir. Yasa’ya göre; Kemalistler ve aşırı laikler Cumhuriyetin kuruluşundan beri devletin tüm kurumlarını kontrol ediyorlardı. Bu kurumların başı; ordu, istihbarat ve yüksek yargıydı. Halkta demokrasi bilincinin uyanması sonucu Türk hükümetinin AB’ye üyelik çalışmaları başladı. İnsan hakları ve demokratikleşme sürecinin iyileştirilmesinin ardından, Kemalist ve laiklerin eskiye nazaran devlet kurumlarındaki nüfuzu geriledi. Darbe girişiminden sonra bu gruplar, kendilerini paralel yapıyla mücadelede güvenilir, milli bir kuvvet gibi göstererek devlet kurumlarındaki nüfuzlarını artırmayı amaçladılar.

Doğu Perinçek’in başında olduğu Aydınlık grubunun önde gelen isimlerinden biri olan Emekli Albay Hasan Atilla Uğur, eğer gerekli önlemler alınmazsa yeni ve kanlı bir darbe girişiminin daha olacağını söyleyerek halka korku ve endişe yaymaya çalışmaktadır. Yazar, Uğur’un bu kanaatine karşı çıkarak Aydınlık grubunu, Türk ordusunu kontrol altına almaya çalışan darbeci gruplar arasında göstermektedir. Söz konusu durumu, yazarın şu ifadelerinde açık bir şekilde görmekteyiz; “Şu an Türk halkı teyakkuz halindedir ve ikinci, üçüncü, dördüncü... Her türlü darbeye karşı koymaya hazırdır. Aynı zamanda Kemalistlerin ne yapmaya çalıştıklarını da çok iyi biliyor. Aydınlık grubu gibi başka bir darbeci grubunun da kendi zaferlerini çalmasına izin vermeyecektir. Çünkü bu zafer Türk halkına darbeye karşı koyarken canlarını ve kanlarını din ve vatan uğruna feda eden şehitlerin bıraktığı bir emanettir ve şehitler arasında Aydınlık grubuna ait bir şehit yoktur.”(Yaşa, 2016).

Türk Toplumunu Ve Saflaşma İddiaları

Yazar; yüksek yargı, ordu, cumhurbaşkanlığı ve benzeri devlet kurumlarının halkın seçimlerine tabi tutulması durumunda kurumlar arasındaki dengeyi bozacağı propagandası yapanları, 'demokrasi ve halk iradesi düşmanları' olarak nitelendirmektedir. Yaşa, söz konusu kesimin ilk başlarda Abdullah Gül'ün seçilmemesi için her türlü yolu denediklerini ve başarılı olamadıklarında "kurumlar arası uyum" argümanını daha sonrada "toplumda kutuplaşma" meselesini dillendirmeye başladıklarını ifade etmektedir. Burada bilimsel bir yol izleyen Yaşa, Anar isminde bir araştırma firmasının yayınladığı anket çalışmasından yararlanarak Türk toplumunu iki ana gruba ayırmıştır. Ona göre, birinci grup; halkın %75,4'ünü oluşturan, muhafazakâr müteedeyinler, ikincisi ise toplumun %24,6'sını oluşturan Atatürkçüler, demokratlar, milliyetçiler ve laiklerdir. Birinci gruptaki seçmenlerin %67,4'ü AKP'ye oy verirken, ikinci grubun ise %82'si AKP'ye oy vermemektedir. Devlet Bahçeli başkanlığındaki MHP, birinci grubun oylarının %13,8 ini alırken, ikinci grubun oylarının %11,8'in almaktadır. Kemal Kılıçdaroğlu başkanlığındaki CHP birinci gruptan neredeyse hiç oy almazken, ikinci gruptan oyların %76,6'sını almaktadır. Aşırı sol partilerin PKK yanlısı, ayrılıkçı Kürtlerle ittifakının ürünü olan Selahattin Demirtaş başkanlığındaki HDP'nin siyasi haritada muhafazakâr sağ partiler arasında sayılması mümkün değildir ama yine de birinci gruptaki oyların %10'unu alırken, ikinci grubun oylarından sadece %3,3'ün alabilmiştir(Yaşa, 2016).Bu sonuçlardan netice olarak yazar, İhsan Aktaş'ın değerlendirmesine yer vermiştir. Aktaş,HDP hariç diğer üç partiden herhangi birini destekleyenlerin sadece bir renkten oluşmadığını söylerken, bu durumun çatışma ve iç savaşa götüren keskin bir kutuplaşmaya da yol açmayacağını ifade etmiştir.

Gülen Cemaati ve Evrakları Karıştırma Çabası

Yazar'a göre; Gülen cemaati, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ve AKP'ye karşı savaş ilan ettiği ilk andan itibaren, seçilmiş Türk hükümetini devirme gücünün kendisinden var olduğundan emindi. Çünkü paralel yapı hücreleri sayesinde emniyet, yargı, ordu gibi devletin birçok kurumunda mensupları bulunuyordu. Ancak tüm çabaları başarısızlıkla sonuçlandı için askeri darbeden başka seçenekleri kalmadı. Darbenin de başarısız olduğu kesinleşince, cemaat bu girişiminin sorumluluğundan kurtulma adına bunun bir tiyatrodan ibaret olduğunu söyledi.

CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu son günlerde Gülen cemaatinin darbe girişimi hakkındaki propagandasını tekrarlamaya başladı ve darbenin başından beri 'kontrollü' yapıldığını söyledi. Buna ilaveten, "Türk yetkililer, darbeden daha sonra yararlanmak için darbeyi engellemedi" diyerek, bu bilgilerin detaylarıyla ilgili bir dosya hazırladığını da iddia etti. Yaşa, yazısında CHP liderinin bu tutumunu eleştirme adına şu soruya yer vermiştir: "CHP lideri, 7 Ağustos 2016'da düzenlenen ve milyonların katıldığı İstanbul Yenikapı mitinginde diğer parti liderleri ile demokrasiyi savunurken, son zamanlarda niçin cemaatin propagandasını yapmaya başladı?" Bu soruya; "Seçmenlerin, Türkiye'yi parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçirecek olan anayasal düzenlemeyi, kamuoyu yoklaması sonuçlarıyla onaylamalarından kaynaklandı" teziyle cevap verdi. Yani yazar, 'Kılıçdaroğlu'nun kamuoyunu ikna etmede muhalefet cephesinin başarısız olduğunu kabul edip, dikkatleri başka yöne çekmeye çalıştığını vurgulamıştır.

Yazara göre, CHP'nin bugüne kadar söylediği yalanlar ve çarpıtmaya dayalı açıklamaları kendi seçmenini, referandumu desteklemeye mecbur bıraktı. Yaşa, bu duruma delil olarak şu örneği vermiştir; CHP'lilerden biri televizyonda, cumhurbaşkanının yeni getirilecek olan sistemde çok geniş yetkilere sahip olacağını, hatta lokantaları bile istediği gibi kapatabileceğini söylemiştir. Spiker, "Anayasa düzenlemesindeki hangi madde, cumhurbaşkanına bu yetkileri veriyor?" diye sorduğunda saksı gibi kalmış ve değişiklik maddelerini yanında getirmediğini söyleyerek cevap verememiştir. Bir başka örnekte ise CHP'li vekil, eğer sandıktan anayasa değişikliğine onay çıkarsa, Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'nda Yunan ordusunu kovduğu gibi, bu değişikliğe destek verenleri de 'kovmakla' tehdit etmiştir. Netice olarak; Gülen cemaatinin evrakları karıştırma ve Kılıçdaroğlu'nun gerçekleri çarpıtma çabalarının Türk insanına komik geldiği ve suçluların adaletin elinden kaçamayacağı vurgulanmıştır(Yaşa, 2017).

Gülenin ABD Gazetesindeki Şifreli Mesajları

Amerikan Wall Street Journal gazetesi, geçen hafta Pensilvanya'da oturan paralel yapı lideri Fetullah Gülen'le, bu örgüte mensup subayların Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı ve hükümetini düşürmek için geçen sene gerçekleştirdikleri 15 Temmuz darbe girişiminin birinci yıl dönümü sebebiyle uzun bir röportaj yayımladı. Röportajın altında yer alan bir fotoğrafta Gülen, bürosunda ayakkabısı ile namaz seccadesinin üzerinde dururken görünüyordu. Bu, Türk halkının alışık olmadığı bir durumdur. Çünkü onlar evlerine ayakkabıyla girmezler ve insanların ayakkabıyla seccadeye basmasına izin vermezler. Yine fotoğrafta üzerinde baharın

geleceğini, mutluluğun uzak olmadığını ve acele etmemek gerektiğini müjdeleyen Türkçe dördüncü yazılı olduğu bir tablo görünmekteydi. Türk hükümeti Sözcüsü Numan Kurtulmuş bu fotoğrafın açık bir şekilde paralel yapıdan tutuklananlara umut aşılacağını ve Türkiye'ye üstü örtülü tehdit mesajları gönderildiğini vurgulamıştı.

ABD, kendisinin paralel yapının kalkıştığı darbe girişimine dâhil olduğuna dair yapılan iddiaları reddetmektedir. Ancak güçlü deliller Amerika'nın böyle bir şeyden haberinin olmamasının mümkün olmadığına ve Washington'un olayların kalbinde yer aldığına işaret etmektedir. Ayrıca Amerikalıların davranışları, paralel yapı liderinin hala ABD istihbarat servisleri tarafından korunmakta olduğunu ve desteklediği doğrulamaktadır. Eğer böyle olmasaydı Gülen, Türkiye'nin güvenliğini ve istikrarını tehdit eden şifreli mesajları Wall Street Journal Gazetesi aracılığıyla yollama fırsatı bulamazdı (Yaşa, 2017). Aynı zamanda yazar, 'fotoğraftaki yazıların Gülen'in ikinci bir darbe girişimi ile alakalı, mensuplarını hazır olmaya davet ederek, onlara moral mahiyetinde bir içeriğe sahip olduğu' çıkarımında bulunmuştur.

ABD'li Bir Generalin Ve İngiliz Büyükelçisinin Etkileyici İtirafı

Yaşa'ya göre; Türkiye, Avrupa'dan ve Amerika'dan terör örgütü unsurları ve yöneticileri için güvenli bir sığınak olmamalarını istemektedir. Fakat Türkiye ile çeşitli ittifaklar yapan bu ülkeler, bazen erteleme politikası ile bazen de söz konusu durumdan kaçınma yoluyla gerçekleri görmek istememektedirler. Bundan dolayı çoğu kez kavramları manipüle etmekten geri durmadılar. Ancak, Avrupalı ve Amerikalı yetkililerin zaman zaman yaptığı açıklamalar onların çirkin yüzlerini ortaya çıkarmaktadır. Son dönemde ABD ve Batılı ülkeler başta PKK ve FETÖ olmak üzere terör örgütleriyle aralarına mesafe koymayıp dahası, bu örgüt mensuplarını ve sempatizanlarını ülkelerinde barındırmaktadırlar.

PKK'yi resmiyette terör örgütü olarak kabul eden Batılı devletler, örgütün Suriye'deki uzantısı olan YPG'yi terör örgütü saymayıp, desteklerini de her daim gösterdiler. Bu durumla alakalı Türkiye hükümeti her fırsatta şikâyetlerini dile getirirse de Batılı yetkililer kelime oyunları ile Türkiye'yi oyalama yolunu tercih ettiler.

Milletinin ve hükümetinin her zaman yanında yer alan Yaşa, "ABD'nin ve Avrupa ülkelerinin döndürme siyaseti, kavramları ve isimleri manipüle etme ile birlikte çifte standart politikası gerçekleri

değiştirmez. Çünkü her ne kadar isim değişse de terörist teröristtir ve Gülen cemaati de insanlık tarihinin en tehlikeli terör örgütlerinden biridir. Tek başına darbe girişimine kalkışması bile bu durumu kanıtlamaktadır. Terör örgütlerinin tüm özelliklerini taşıyan cemaat pek çok organize suç işlemişse de İngiltere, Gülen cemaatine terör örgütü ismi takmaktan hoşlanmamaktadır”(Yaşa, 2017) ifadeleriyle bunu bir kez daha kanıtlamaktadır.

Suudi Âlimlerin Tutuklanmasının Gerekçesi Olarak Darbe Girişimi Meselesi

Yazar, Türkiye'deki paralel yapı örgütü mensuplarından onlarca kişinin tutuklanmasından dolayı, Suud yönetiminin sosyal paylaşım sitelerinde milyonlarca kişinin takip ettiği bazı âlimleri tutuklamasını eleştirmektedir. Tutuklananlar arasında eş-Şeyh Selmân el-'Avde ve eş-Şeyh İvad el-Karnî ve eş-Şeyh Ali el-'Umrîgibi pek çok meşhur isim bulunmaktadır.

Peki, Suudilerin Türkiye'nin Gülen cemaatine mensup paralel yapı üyelerinin pek çoğunu hapse tıktığı gibi, onlarca âlimi tutuklayarak, istikrarını ve güvenliğini savunduğunu söylemek mümkün müdür? Yazar, uzun yıllar Suudi Arabistan'da kalmasına rağmen oradaki yetkililerin, yapılan haksız tutuklamalarına karşı çıkarak, âlimleri savunan bir politika izlemektedir. Aynı zamanda akıl ve vicdan sahibi herkesin Türkiye'deki terörist paralel yapı örgütü üyelerinin tutuklanmasıyla, Arabistan'daki âlimlerin tutuklanması arasındaki farkı görebilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Bunu, “Âlimlerin sırf Suudi hükümetinin tutumuna karşı oldukları için tutuklanmalarıyla silah taşıyan ve emniyet mensuplarının ve masum sivillerin kanlarını döken darbecilerin tutuklanmalarını bir tutmak haksızlıktır. Suudi Arabistan'da tutuklanan âlimler, paralel yapı mensubu darbecilerin yaptığının onda birini yapsaydı onlara idam hükmü verilirdi”(Yaşa, 2017) ifadeleriyle net bir şekilde ortaya koymuştur. Türkiye Cumhuriyetinin üniter yapısıyla Suudi Arabistan'ın totaliter yapısı arasındaki fark ne ise, Türkiye'deki tutuklamalar ile Suudi Arabistan'dakiler arasındaki fark da odur. Ancak, Türkiye'deki durum ülkenin bekası ve birliğine göz diken darbeci unsurlarla hesaplaşmak amacıyla gerçekleştirilmiş ve bu sanıklara karşı gerekli olan hukuki süreç işletilmektedir. Diğer tutuklamalar, söz konusu âlimlerin Suudi rejimini eleştirdikleri için yapılmıştır. Yazar aynı zamanda Türkiye'deki darbecilerin tutuklanmasıyla, bu tutuklamalar arasında bağlantı kurmaya çalışmanın, 'gerçekleri itiraf etmekten kaçmak' anlamına geldiğini vurgulamıştır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

İsmail Yaşa hakkında değerlendirmelerimiz;

1. Yaşa, koyu bir İslamcı ve Ak Partili gibi durmakta ve Ak Parti'nin tezlerini harfiyen savunmaktadır.

2. Onun tavrından milliyetçi bir refleks de sezilmektedir. Ancak bu FETÖ konusunun milli bir mesele olmasından ve MHP'nin bu süreçte hükümetle birlikte hareket etmesinden kaynaklanmış olabilir.

3. Yazıları bilimsel olmaktan ziyade politiktir. Günlük siyaset konusu olan FETÖ meselesinde Ak Parti hükümetinin tutumlarını destekleyen politik yazılar kaleme almıştır.

4. Yazar, Suud'da uzun yıllar yaşamış olmasına rağmen yazılarında Suud'a karşı eleştirel bir duruş gösterebilmiştir. Onun eleştirileri özellikle muhalif bazı selefi âlimlerin tutuklanmasıyla ilgilidir ki bu tutum Suudi bazı âlimler tarafından da gösterilmektedir. Öte yandan o, bu âlimlere karşı geliştirilen siyasi tavır ve tutumlarla Türkiye'nin FETÖ'ye karşı geliştirdiği tavır ve tutum arasında ilişki kurularak Suud hükümetinin temize çıkarılmasının yanlışlığına işaret etmektedir.

Türkiye bugüne kadar birçok darbe girişimine şahit olmuş bir ülkedir. Ancak iki yıl önce yapılmaya çalışılan girişim diğerlerinden farklı olarak halkın güven duyduğu, yüzlerce bağışlar yaptığı, kendisini dini bir cemaat olarak nitelendiren FETÖ terör örgütü tarafından gerçekleştirildi. Gerek ulusal gerekse de uluslararası medyanın yakından takip ettiği bu olay, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın halkı sokaklara davet etmesiyle engellendi. Bunda şüphesiz milletin azimli ve kararlı duruşu da etkili oldu. İsmail Yaşa, bu olayı Arabic 21 internet gazetesindeki köşe yazılarıyla farklı açılardan yorumlayarak Türkiye'nin ve başındaki meşru yönetimin yanında yer aldı. Aynı şekilde yerli ve milli duruşundan taviz vermemekle birlikte muhafazakâr kimliğini de korumaya gayret etti.

Bu makale son yıllarda Türkiye gündemini etkileyen Fetullah Gülen'in, Wall Street Journal Gazetesi'nde yayımlanan seccade üzerine ayakkabısıyla bastığı ve duvarda asılı olan bir şiirin olduğu fotoğraftan nasıl sonuçlar çıkarıldığını ele aldık. Bunun yanı sıra ABD'nin, Türkiye'nin FETÖ terör örgütüne karşı yaklaşımını dikkate almadığına ve Suudi yetkililerinin Türkiye'deki darbe girişimini bahane ederek ülkelerindeki âlimleri haksız yere tutuklamalarına

vurgular yaptık. Ayrıca, Türkiye deki halkın siyasi düşünce sisteminin anketler neticesindeki analizini, Kemalist ve aşırı laik grupların, elde edilen zaferi bazı gerekçeler öne sürerek nasıl elde etmeye çalıştıklarını ve Gülen cemaatinin darbeyi tiyatro olarak göstermeye çalışmasını ele aldık. Son olarak da; CHP lideri ve milletvekillerinin darbeye karşı yaklaşımlarını değerlendirmeye çalıştık. Şu bir gerçek ki, yapılan bu kalkışmanın dış güçlerin yardımı olmadan gerçekleşmesi mümkün değildir. Bunun dışında Yaşa; FETÖ yapılanmasının özellikleri, çalışma prensipleri, Türkiye ve diğer ülkelerdeki hedefleri, dini kötü emellerine nasıl alet ettikleri, halkı nasıl kandırdıkları, arkasında kimlerin olduğu, devletin kurumlarına nasıl sızdığı, gençleri nasıl bünyesine çektiği gibi hususlar hakkında da bilgiler sundu.

KAYNAKÇA

Güncel Türkçe Sözlük "Darbe". (2006, 10 26). TDK: http://www.tdk.org.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c0a70854cde23.47218946 adresinden alındı

Güngör, Ö., & Hacıbekiroğlu, A. (2017). Mısır Basınında 15 Temmuz 'Darbe Sadece Mısır Basınında Başarılı Oldu'. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 241-258.

Kışlakçı, T. (2016). Arap Medyası ve Türkiye'deki İşgal Darbesi. 07 10, 2017 tarihinde https://www.academia.edu/28959532/15_TEMMUZ_DARBE_GIRISIMI_NDE_TURK_BASINI_ve_YABANCI_BASIN adresinden alındı

Yaşa, İ. (2016, Ağustos 24). *Câmiâtu Gulen: Diyniyye em dunyeviyye*. Arabi21: <https://arabi21.com/story/942322/>-جماعة-غولن-دينية-أم-دنيوية adresinden alındı

Yaşa, İ. (2016, Eylül 28). *Kemâliyyûn yuhavîlûne sirgat-il intisâm*. Arabi21: <https://arabi21.com/story/949686/>-الكماليون-يحاولون-سرقة-الانتصار adresinden alındı

Yaşa, İ. (2016, Aralık 07). *Müctemau-t Türkiy ve mezâîmu-l istifâf*. Arabi21: <https://arabi21.com/story/965608/>-المجتمع-التركي-ومزاعم-الاصطفاف adresinden alındı

Yaşa, İ. (2017, Nisan 05). *Cemâtû Gülen ve muhâviletû halta'l evrâk*. Arabi21: <https://arabi21.com/story/996163/>-جماعة-كولن-ومحاولة-خط-الأوراق adresinden alındı

Yaşa, İ. (2017, Eylül 13). *Fark-u beyne i'tikâlû'l ulemâ-i ve i'tikâlû e'dâ-il kiyân-il mevâzî*. Arabi21:

<https://arabi21.com/story/1034121/> / الفرق بين-اعتقال-العلماء-واعتقال-أعضاء-الكيان-الموازي adresinden alındı

Yaşa, İ. (2017, Temmuz 27). *İ'tirâfât-i müsîra min cinirâl Emrikiyy ve sefiru Biritân*. Arabi21: <https://arabi21.com/story/1023627/> / اعترافات-مثيرة-من-جنرال-أمريكي-وسفير-بريطاني adresinden alındı

Yaşa, İ. (2017, Temmuz 19). *Risâil-û mûşeffera fî sahîfeti Emrikiyya*. Arabi21: <https://arabi21.com/story/1021963/> / رسائل-مشفرة-#author_403 adresinden alındı

